

Målnummer: Ö5447-95   **Avdelning:** 7

Avgörandedatum: 1996-02-29

Rubrik: Allmän skälighetsbedömning av ansökan om skuldsanering beträffande gäldenär med skulder om närmare 3,5 miljoner kr. Fråga om betydelsen av att beloppet huvudsakligen härrörde från misslyckade värdepappersaffärer samt av den ekonomiska situationen för övriga medlemmar i gäldenärens familj. Skuldsanering har inte beviljats.

Lagrum: 4 § skuldsaneringslagen (1994:334)

Rättsfall:

REFERAT

Kronofogdemyndigheten i Stockholms län (1995-09-21, juristhandläggaren F.D.) avslog L.O:s ansökan om skuldsanering.

I beslutet antecknade kronofogdemyndigheten följande beträffande L.O:s ekonomiska förhållanden.

L.O. är gift och bor i en av hustrun ägd fastighet till en kostnad av 8 500 kr per månad. Han är anställd hos Folksam och uppbär en inkomst om 8 000 kr per månad brutto. Hustruns inkomst är 16 000 kr i månaden brutto. L.O:s totala skuldbörda uppgår till 3 479 011 kr fördelat på tre fordringsägare (7 olika skulder). Tre av fordringsägarna med en sammanlagd fordran om 566 525 kr har panträtt i hustruns fastighet. L.O. är solidariskt betalningsansvarig med sin hustru för dessa lån. I övrigt har skulderna uppkommit i samband med misslyckade värdepappersaffärer under hösten 1987.

Vidare framgår det av ansökan att L.O. har tillgångar om 411 500 kr, varav omkring 400 000 kr utgörs av ett pensionssparande hos Stiftelsen Oktogonen. Någon möjlighet till förtida inlösen eller uttag av försäkringen föreligger inte enligt L.O.. Hustruns tillgångar uppgår till 711 800 kr och består av en fastighet upptagen till taxeringsvärdet (508 000 kr), två bilar av 1991 och 1992 års modell, kontanter, aktier och vapen.

I skälen anförde kronofogdemyndigheten följande.

Med hänsyn till L.O:s inkomster och förhållanden i övrigt finner kronofogdemyndigheten att han är på obestånd och att det kan antas att han inte har förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid.

Enligt 4 § första stycket p.2 skuldsaneringslagen får skuldsanering beviljas en gäldenär om det är skäligt med hänsyn till hans personliga och ekonomiska förhållanden. Vid tillämpningen av bestämmelsen skall bl.a. omständigheterna vid skuldernas tillkomst och skuldernas ålder särskilt beaktas.

Av förarbetena till lagen (prop. 1993/94:123 Skuldsaneringslag s. 96 f.) framgår att skälighetsprövningen, även om vissa omständigheter skall beaktas särskilt, skall innefatta en totalbedömning av samtliga omständigheter som rör gäldenärens ekonomi och hans personliga förhållanden i övrigt.

Har gäldenären familj skall även den ekonomiska situationen för övriga familjemedlemmar beaktas vid bedömningen. Ett typfall är att gäldenären själv är utblottad, men hans maka eller sambo är välbeställd. Enligt nämnda

förarbeten bör skuldsanering inte komma ifråga vid ett sådant förhållande. Detta gäller oberoende av om skevheten i ekonomin är ett resultat av medveten ekonomisk planering eller inte. Ligger det en medveten planering bakom är det emellertid uppenbart att skuldsanering inte skall beviljas.

Av ansökan framgår att L.O:s hustru har tillgångar till ett betydande värde. L.O. saknar i stort sett tillgångar som idag kan omsättas till likvida medel för betalning av sina skulder. Huruvida skevheten i ekonomin är resultatet av en medveten ekonomisk planering eller inte har emellertid inte utretts av myndigheten. Kronofogdemyndigheten finner att ovan anförda omständigheter talar emot att skuldsanering beviljas L.O..

Anledningen till L.O:s betalningsproblem är att han hösten 1987 spekulerade i värdepapper, vilket resulterade i skulder som idag uppgår till över 2 000 000 kr. Vid en prövning av skälighetskriteriet måste också det sätt på vilket gäldenärens skuldsättning uppkommit bedömas. För att skuldsanering skall komma ifråga bör skuldsättningen ha varit präglad av en viss seriositet. Skuldsaneringsinstitutet får anses tillkommet i syfte att hjälpa människor som mer eller mindre oförskyllt har hamnat i en skuldfälla de själva inte kan ta sig ur. Institutet torde däremot mindre rikta sig till människor som dragit på sig skulder genom spekulationsaffärer. En sådan skuldsättning måste därför, bl.a. för att institutet inte skall råka i vanrykte, ligga långt tillbaka i tiden. Med hänsyn till omständigheterna vid skuldernas tillkomst och skuldernas storlek jämförd med att skuldsättningen inte anses tillräckligt gammal medför detta att skuldsanering för närvarande inte kan medges L.O..

Kronofogdemyndigheten finner vid en samlad bedömning av vad som framkommit i ärendet att det inte är skäligt med hänsyn till L.O:s personliga och ekonomiska förhållanden att bevilja honom skuldsanering.

L.O. överklagade beslutet.

Till stöd för sitt överklagande anförde L.O. följande. Vid beräkningen av hustruns tillgångar skall rätteligen de fastigheten åvilande skulderna om 566 525 kr dras av. Hennes sålunda beräknade nettotillgångar om 145 275 kr uppgår till endast fem procent av hans totala egna skulder om 2 912 486 kr. Skulderna uppkom i samband med "börskraschen" 1987 som ett resultat av misslyckade affärer med optioner. Fram till mars/april 1995 har han till sina fordringsägare betalt 600 000 kr eller allt han tjänat ihop sedan dess samt vad han fått vid försäljning av realiserbara tillgångar. Han tvingades i samband med optionsaffärerna att lämna sin anställning i Handelsbanken. Pensionssparandet i Stiftelsen Oktogonen är inte något eget sparande utan består av medel som avsatts av bankens vinst. Anledningen till att hans hustru äger två bilar är att båda makarna behöver bil för sina respektive arbeten och att bilarna utgjorde en del av hustruns ekonomiska uppgörelse med sin förre arbetsgivare. Makarna har inte gjort någon medveten ekonomisk planering dem emellan. De hade upprättat äktenskapsförord långt innan de nu aktuella skulderna uppkom. Deras boendekostnader uppgår i dag till ca 8 500 kr i månaden. Genom en försäljning av fastigheten skulle de inte kunna på något avgörande sätt förbättra sin ekonomiska situation.

Solna tingsrätt (1995-12-06, rådmannen Hans Frostell) lämnade överklagandet utan bifall. I beslutet anförde tingsrätten följande.

Även om fastigheten är in-tecknad kan konstateras att den bostadsstandard makarna O lever på är högre än vad som kan anses skäligt vid en skuldsanering. L.O. är snart 58 år. Han torde därför inom en inte alltför lång tid kunna uppbära pension från Stiftelsen Oktogonen.

Den avgörande frågan för om skuldsanering skall beviljas är huruvida omständigheterna kring skuldernas uppkomst är sådana att det framstår som skäligt att ansökan bifalls. Härvid beaktar tingsrätten följande.

Optioner utgör rätt använda ett välbehövligt finansiellt instrument för placerare att dämpa kurssvängningar i en aktieportfölj. Omfattningen av kursrasen på världens finansmarknader hösten 1987 hade egentligen inte kunnat förutsägas av någon. Emellertid tyder de stora förluster som L.O. gjorde i samband härmed, bortåt 3 milj kr, att han inte utnyttjat placering i optioner på det sätt som nyss beskrivits. Såsom kronofogdemyndigheten anför i överklagade beslutet vänder sig skuldsaneringsinstitutet inte i första hand till personer som dragit på sig skulder genom spekulationsaffärer. På grund härav och vad kronofogdemyndigheten i övrigt i detta sammanhang anför skall därför inte L.O. beviljas skuldsanering.

L.O. överklagade beslutet.

Svea hovrätt (1996-02-29, hovrättslagmannen Kerstin Andre, hovrättsrådet Lars-Åke Olvall och tf. hovrättsassessorn Maria Eka, referent) meddelade prövningstillstånd och avsåg L.O:s överklagande. I beslutet anförde hovrätten bl.a. följande.

För bifall till en ansökan om skuldsanering fordras enligt 4 § första stycket skuldsaneringslagen bl.a. att gäldenären är på obestånd och så skuldsatt att han inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid samt att det är skäligt med hänsyn till gäldenärens personliga och ekonomiska förhållanden att skuldsanering beviljas honom.

Av de uppgifter L.O. lämnat i ärendet framgår att han inte rätteligen kan betala sina skulder allteftersom de förfaller och att denna oförmåga inte endast är tillfällig. Han har således visat att han är på obestånd. Utredningen visar även att L.O. är så skuldsatt att han inte kan antas ha förmåga att betala sina skulder inom överskådlig tid. Därmed är även kravet på s.k. kvalificerad insolvens uppfyllt.

Hovrätten har därefter att pröva frågan om det vid en allmän skälighetsbedömning finns förutsättningar att bevilja L.O. skuldsanering. Härvid är bl.a. omständigheterna vid skuldernas tillkomst av betydelse.

L.O:s skuldsättning synes till helt övervägande del härröra från de, som det sedermera visade sig, misslyckade optionsaffärer han genomförde under slutet av 1980-talet. Det finns inte något absolut förbud mot att använda skuldsaneringsinstitutet även vid denna typ av skuldsättning. Att skulderna i huvudsak uppkom för ungefär åtta år sedan och att L.O., enligt vad han själv uppgett, under de senaste åren betalat stora summor till sina fordringsägare är omständigheter som i och för sig talar för att skuldsanering skulle kunna beviljas.

Det krav på restriktivitet som generellt föreligger vid beviljande av skuldsanering framstår dock som än mer väsentligt vid skuldsättning till följd av värdepappersaffärer. Det framstår vidare som uppenbart att L.O. -- med hänsyn till den stora förlust han gjort -- tagit en väsentlig risk i de affärer han genomfört. Detta talar således ytterligare mot att bevilja L.O. skuldsanering. Mot denna bakgrund och med beaktande av vad som framkommit om L.O:s hustrus ekonomiska förhållanden finner hovrätten att det inte vore skäligt att bevilja L.O. skuldsanering.

Vid denna bedömning kan L.O:s ansökan om skuldsanering således inte bifallas. Hovrätten avslår därför överklagandet.

Målnummer Ö 5447/95

Sökord: Skuldsanering

Litteratur: Prop. 1993/94 s. 96 f.
